

Calixthe Beyala'nın *C'est Le Soleil Qui M'a Brûlée* Eserinde Sürgün Olgusu

The Phenomenon of Exile in Calixthe Beyala's Work C'est le Soleil Qui M'a Brûlée

Öz

Postkolonyalizm, II. Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkan, Avrupalı sömürgeci güçlerin diğerkültürleri nasıl etkilediğini inceleyen akademik ve entelektüel bir yaklaşımdır. Postkolonyal çalışmalar ise sömürgecilerin ardında bıraktığı sorunları edebi, politik ve sosyolojik araştırmalarla yansıtır. Postkolonyalizmin kuramcıları Edward Said, Homi Bhabha ve Gayatri Spivak özellikle sürgün olgusuna odaklanarak bu kavramın olumlu ve olumsuz etkilerini incelerler. Frankofon edebiyatı yazarlarından Calixthe Beyala ise eserlerinde aşkı, kimlik arayışını ve göçü inceleyerek yaşadığı toplumda meydana gelen olayları tarihi roman niteliğinde okuyucusuna gösterir. Tarihi roman özelliğı taşıyan *C'est le soleil qui m'a brûlée* adlı romanında Beyala, sömürge sonrası dönemin koşullarını "yeniden canlandırma" özelliğıyle yansıtarak da sürgünü erkeklerin her türlü zorbalığına maruz kalan Afrikalı kadın karakterler için bir sığınak ve kurtuluş hâline getirir. Bu çalışmada, literatür taraması yöntemiyle Calixthe Beyala'nın *C'est le soleil qui m'a brûlée* eserindeki sürgün temasının Said, Bhabha ve Spivak'ın postkolonyal kuramına göre analiz etmek amaçlanmıştır. Çalışmada, Beyala'nın Afrikalı siyahi kadınların ikincil konumundan kurtulmaları ve bağımsızlıklarını kazanmaları için sürgünü bir kurtuluş olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürgün, Afrikalı kadın, Calixthe Beyala, postkolonyal edebiyat, tarihi roman

Cansu AVCI*

* Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye.
e-posta: cansu.avci@marmara.edu.tr
ORCID: orcid.org/0000-0001-9336-8127
ROR ID: ror.org/02kswqa67

Gönderilme Tarihi / Received Date

28.04.25

Kabul Tarihi / Accepted Date

23.10.25

Yayın Tarihi / Publication Date

21.03.2026

Atıf/Citation: Avcı, C., Calixthe Beyala'nın *C'est Le Soleil Qui M'a Brûlée* Eserinde Sürgün Olgusu *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 33, 27-38
doi.org/10.30767/diledeara.1710841

Hakem Değerlendirmesi:

İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme.

Çıkar Çatışması:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek:

Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review:

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest:

The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support:

The author declared that this study has received no financial support

Dil ve Edebiyat Araştırmaları

Derгимizde yayımlanan makaleler CC-BY-NC-ND lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

Language and Literature Studies

The articles published in our journal are published as open access under the CC-BY-NC-ND license.
tded.org.tr | 2025

Abstract

Postcolonialism is an academic and intellectual approach emerged at the end of the World War II that examines how European colonial powers affected other cultures. Postcolonial studies reflect the issues left behind by colonial powers through literary, political, and sociological research. Edward Said, Homi Bhabha and Gayatri Spivak, theorists of postcolonialism, focus particularly on the phenomenon of exile and examine the positive and negative effects of this concept. Writers of Francophone literature, such as Calixthe Beyala, explore in their works themes of love, the search for identity, and migration, presenting to the reader the events that occur in the society in which they live in the form of novels with a historical character. In her historical novel *C'est le soleil qui m'a brûlée*, Beyala portrays the conditions of the period through a process of "reconstruction," making exile a refuge and salvation for African female characters who are subjected to all kinds of bullying by men. In this study, it is aimed to analyze the theme of exile in Calixthe Beyala's work *C'est le soleil qui m'a brûlée* according to the postcolonial theory of Said, Bhabha and Spivak by using the literature review method. The study concluded that African black women of Beyala see exile as a liberation to get rid of their secondary position and gain their independence.

Keywords: Exile, African woman, Calixthe Beyala, postcolonial literature, historical novel

Giriş

Sömürgecilik, bir grup insanın yeni bir bölgeye yerleşmesi, anavatanlarına olan bağlarını koruyarak bir topluluk oluşturması, başkalarının topraklarını ve mülklerini fethetme ve kontrol etme sürecini ifade eder¹ (Loomba, 2000, s. 18). Bu kavram yalnızca 16. yüzyıldan itibaren çeşitli Avrupa devletlerinin Asya, Afrika veya Amerika’da yayılmalarını anlatmakla kalmaz aynı zamanda insanlık tarihinde sürekli tekrarlanan ve yaygın olarak benimsenen bir görüşü de ortaya koyar.

20. yüzyılın ortalarında Avrupa sömürgecilik tarihinin incelenmesinde entelektüel ve siyasal bir hareket olarak ortaya çıkan postkolonyalizm ise sömürgeciliğin sonlandırılmasına ve eski sömürgelerin sömürgeci güçlere karşı siyasal egemenliğine dayanan bir kavramı niteler. Postkolonyalizm terimini ilk kez bağımsızlık dönemini tanımlamak için kullanan Bill Ashcroft, bu kavramla sömürgeciliğin kültürler ve toplumlar üzerindeki etkilerine vurgu yapar. Ashcroft’a göre postkolonyalizm, kolonilerin resmî bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra dahi sömürgeci güçlerin miras bıraktığı yapısal eşitsizlikleri, kültürel hiyerarşileri, kimlik gerilimlerini ve temsil biçimlerini açığa çıkaran bir kavramdır (Ashcroft, Griffiths vd., 1995). Bir diğer önemli postkolonyal kuramcılardan Frantz Fanon ise *Peau noire, masques blancs* (Siyah deri, Beyaz maskeler; 1952) ve *Les damnés de la terre* (Yeryüzünün Lanetlileri; 1961) adlı eserlerinde sömürgeciliğin yarattığı yıkımı ayrıntılarıyla tartışır. Fanon, özellikle sömürge güçleri tarafından ten rengi nedeniyle ötekileştirilen bireylerin yaşadıkları zorluklara değinir. *Can the Subaltern Speak?* (Madun konuşabilir mi?; 1994) başlıklı makalesinde Gayatri Spivak da sömürgeci ve ataerkil yapıların toplumsal hiyerarşinin en altında yer alan, yani “madun” olarak nitelenen grupları nasıl susturduğunu ele alır. Spivak’a göre madunlar yalnızca ekonomik ya da siyasal düzlemde değil, aynı zamanda söylemsel alanda da görünmez kılınır. Bu nedenle kendi kimliklerini, deneyimlerini ve taleplerini doğrudan ifade edemez duruma gelirler. Bir diğer postkolonyal kuramcı Homi Bhabha da kültürlerin pasif olgular olmadığını, aksine sürekli etkileşim hâlinde bulduklarını ifade eder (1994a, s. 114) ve sömürgeci ile sömürülen arasındaki ilişkilerin dinamiklerini anlamlandırmaya çalışır.

Bu bağlamda, postkolonyalizm, yalnızca sömürgecilik sonrası ortaya çıkan ve sömürgeci egemenliğin sonunu işaret eden bir durum olarak değil, aynı zamanda sömürgeci egemenliğe ve sömürgeciliğin bıraktığı çeşitli miraslara karşı bir direniş olarak da görülmektedir. Melezlik, kimlik ayrışması ve çeşitlilik gibi kavramları temel alan postkolonyalizm, postkolonyal özneye bilhassa da kadına odaklanır (Loomba, 2000, s. 33). Bununla birlikte postkolonyalizm bir yandan uluslararası toplumsal adaleti sağlamayı amaçlayan siyasal hedeflere karşı çıkarken, diğer yandan karşı çıktığı hedeflere kararlılıkla bağlı kalır (Young, 2016, s. 77-78). Sömürge bağlamları tarafından şekillendirilen ulusların veya nüfus gruplarının kültür ve kimliğini inceleyen postkolonyal yaklaşımlarda ise “sürgün” teması postkolonyal yazarların, göçmenlerin ev sahibi ülkelerdeki koşullarını yansıtmak amacıyla sıklıkla kullandıkları temalardan biri halini alır.

Sözlük anlamı itibarıyla bir kimsenin vatanından çıkarılıp başka bir yere yerleştirilmesi, bu kimsenin yurtdışında ikamet ettiği yer (Larousse, 2024) anlamına gelen sürgün, edebiyatta ise zulüm koşullarına karşı savaşıp direndikten sonra güvenli bir yer arayışını temsil eder (Turan, 2015, s. 6). Sürgün, postkolonyal Afrika edebiyatında özellikle Fransızca olmak üzere diğer dil alanlarıyla ilişkiler üzerine de farklı anlamlara gelir. Söz konusu terim kimi zaman cennetten bir yurt, insanın kendi içine doğru bir yolculuğunu ve hayal kırıklıklarını ortaya koymayı amaçladığı

1 İkincil dildeki tüm tercümelemler, çalışmanın yazarı tarafından yapılmıştır.

bir alanı ifade eder. Kimi zaman da siyasal, toplumsal, ekonomik ya da kültürel nedenlerle iktidara karşı isyan edenler için bir cezalandırma biçimi, bir göç, göç ettirme, gönüllü veya zorunlu bir yer değiştirme (Korany, 2023, s. 1342) olarak yorumlanır. Postkolonyalizm dönemi kuramcılarında Edward Said ise bazı eleştirel metinlerinde sürgün kavramını şöyle tanımlar:

“Moderniteden önceki dönemlerde sürgün korkunç bir cezaydı, çünkü bu yalnızca aileden ve tanıdık yerlerden uzakta yıllarca amaçsızca dolaşmak anlamına gelmiyordu, aynı zamanda bir tür kalıcı dışlanmışlık, kendini asla evinde hissetmeyen ve dünyayla sürekli ters düşen biri olmak anlamına da geliyordu. Zor bir ortam, geçmişe dair teselli edilemeyen, bugüne ve geleceğe dair bir burukluk” (Said, 1994, s. 47).

Nitekim Said, sürgün kavramını cezalandırılması gereken bir suçla ilişkilendirir ve sürgünün fiziksel, psikolojik, zihinsel ve kültürel evreleri içerdiğini belirtir. Kuramcı, kavramın toplumsal boyutuna odaklanarak da bireyi toplumla bütünleştirir. Bunların birbirleriyle etkileşimi kaçınılmazdır ve bir arada var olmamaları neredeyse imkansızdır. Said, sürgün olmanın ve genel olarak sürgünün sadece fiziksel zorluklarını değil, aynı zamanda psikolojik hayal kırıklıklarını, yabancılaşmayı, depresyonu, duygusal çöküntüyü, sonsuz yalnızlığı, sessizliği ve susturulmayı da tanımlayıp anlatır (1994, s. 48-49). Bu tanımlara göre sürgün, sıkışmışlık olarak değerlendirilebilir. Kişinin çözülemeyen bir kimlik bunalımı yaşamaması, hiçbir zaman kendini evinde hissetmemesi ve de ne hayatının ne de ruhunun huzurlu olmasıdır.

Öte yandan Said'e göre, sürgünün dezavantajları olsa da özellikle entelektüellik ve marjinallik çerçevesinde olumlu yönleri de vardır. Kuramcıya göre sürgün, bir tür özgürlük, kendi örüntünüze, ilginizi çeken çeşitli konulara ve kendinize koyduğunuz özel hedeflere göre hareket ettiğiniz bir keşif süreci ve eşsiz bir hazdır (1994, s. 62). Bhabha'ya göre (1994b) ise sürgün, asla istikrarlı olmayan melez bir kimlik yaratır ve sürgünü kimliklerin yeniden oluşturulduğu bir yaratım alanı olarak da kavramsallaştırır. Spivak (1988) da sürgünün kayıp, dönüşüm ve direnişten oluşan karmaşık bir deneyim olduğunu vurgular. Dolayısıyla kuramcılar sürgünü yalnızca olumsuz sonuçlarına indirgemeyip, bireyler ve toplumlar üzerinde olumlu etkilerinin de olduğunu belirtirler.

Siyahi insanlar bağımsızlıkları sayesinde yerleşik geleneklerini ve kimliklerini yeniden canlandırmak ve her düzeyde insanca muamele görmek istemişlerdir. Ancak hayalleri, kendi çıkarlarını kendi halkları pahasına gözetken yeni siyasi rejimler tarafından engellenmiştir. Bu sebeple mevcut durum ile arzulan Afrika arasındaki varoluşsal kaygı, yalnızlık ve izolasyon hissi, dünyanın başka bir yerine göç etme arayışını daha da artırmıştır (Korany, 2023, s. 1342). Bu sebeple sürgün temasını edebi kurguya dâhil etmek, ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanları anlamak ve takdir etmek için önemli bir yaklaşımdır (Sayad, 1999).

Yaşamları boyu lanetlenen siyahiler hâlâ sömürülüp köleleştirildikleri için romansal mekân olan yoksul postkolonyal Afrika'da bir değişim yaşanır. Sürgün teması da toplumsal marjinalleşmeye, bir düşünme çerçevesine, hukukun üstünlüğüne dayalı bir dünyaya, toplumsal bir norma ve siyasal bir rejime dair bir bakış açısını çağırır (Boumaajoune, 2017, s. 72).

Postkolonyal yazarların yolculukları, çoğu zaman gezgin karakterlerin yaşadığı reddedilme gibi acı dolu deneyimlerle kendini gösterir. Öyle ki bağımsızlık sonrası romandaki karakterler, dün ile bugün arasındaki bağı kurma arayışlarında çoğunlukla başarısızlığa uğrarlar. Örneğin, Frankofon yazarlar Amadou Mapaté Diagne'nin *Les trois volontés* (1920), Bakary Diallo'nun *Force-Bonté* (1926), Lamine Senghor'un *La violation d'un pays* (1927), Ousmane Socé Diop'un

Karim, Roman sénégalais (1935) et *Mirages de Paris* (1937) adlı romanlarının ilk metinleri Paris'te yazılmıştır. Henri Lopès ise *Le pleurer-rire* (1982) adlı kitabında birçok insanı sürgüne gitmeye iten boğucu bir ortamdan söz eder. Ayrıca Ahmadou Kourouma'nın *Les soleils des indépendances* (1968) ve Alioum Fantouré'nin *Le Cercle des tropiques* (1972) adlı eserleri takıntılı ve güçsüz varlıklarla ilgilidir. Alain Mabanckou'nun *Petits-fils nègres de Vercingétorix* (2002) ve *Bleu Blanc Rouge* (1998) ve Abdouraman Waberi'nin *Rift, Routes, Rail et Transit* (2001) adlı eserlerinin başkahramanları ise yeni ilişkiler benimserler. Bir başka Frankofon yazar Şeyh Hamidou Kane, Avrupa'da özellikle Paris'teki sürgün yıllarını anlatır. Bu yazarlar siyasi ve ekonomik nedenlerle veya kendi istekleriyle sürgündedirler. Her ne kadar kendi ülkelerinden uzakta olsalar da yeni girişimleriyle Paris'te yeni hayatlarına uyum sağlamaya çalışırlar. Yani sürgün, aslında kendi ülkeleri dışında yaşayan kimi Afrikalı yazarlar için bir yaşam biçimi, bir ilham kaynağı ve edebi bir temadır (Ngalasso, 2009).

Siyahi Afrika edebiyatı “Aynı” ile “Öteki” arasındaki gerilimi dile getirir. Başkalarına olan kültürel bağımlılık, Afrika'nın kendi kimliğini tanımasını engeller ve Afrika yabancılik üzerinden tanımlanır. Bu da açıkça gösteriyor ki, bir başka yere geri dönüldüğünde, bu dönüş sürgün durumunu ortadan kaldırmaktan ziyade onu uzatır. Yabancı bir ülke gibi, Afrika da aynı hayal kırıklığını yaratır. Dolayısıyla her kavram, ilgili kişi veya kurumun bakış açısına göre farklı tanımlara sahip olabilmektedir. Kimileri sürgünden şikâyet edip ağıt yakmayı seçerken kimileri de sürgünün hem fiziksel hem de ruhsal olarak kendilerini geliştirdiklerini görür. Bu sebeple sürgünün başka türlü elde edilmesi neredeyse imkânsız olan nihai özgürlük ve direniş gücünü de sunduğu akılda tutulmalıdır.

Frankofon edebiyatın önemli yazarlarından Calixthe Beyala da eserlerinde sürgün temasına sıklıkla yer verir ve Afrika'dan Avrupa'ya giden göçmenlerin yaşadıklarını bu tema çerçevesinde yansıtır. Yazar, *C'est le soleil qui m'a brûlé* adlı eserinde sürgünü Afrika kadınları için bir kurtuluş, ferahlık ve sığınma şeklinde resmeder.

Yöntem

Bu çalışmada, postkolonyal edebiyat kuramcılarında Edward Said'in “sürgün” tanımına ilişkin görüş ve düşünceleri temel alınarak Calixthe Beyala'nın *C'est le soleil qui m'a brûlé* romanındaki sürgün temasının irdelenmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple, araştırma nitel yöntemlerden literatür taramasıyla şekillendirilmiştir. Literatür taraması, farklı alanların kavramsal, yöntemsel ve tematik gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen araştırmalardır (Toker, 2022, s. 316). Bu doğrultuda mevcut çalışma da literatürde daha önce yapılmış araştırmaları değerlendirir, sentezler ve yeni kuramsal bilgiler sunarak konuya dair daha geniş bir perspektif sunar. Böylelikle araştırmanın konusuyla ilgili eleştirel tartışmaya imkân tanır.

Calixthe Beyala'nın “Sürgün” Anlayışı

Birey, kendi kişiliğini oluşturma sürecinde kimlik arayışına girdiğinde, aynı zamanda bir topluma ait olma duygusuyla, köklerine bağlı bir kimlik arayışına da girmiş olur. Tarih biliminin bireysel ve toplumsal yaşam açısından üstlendiği işlevsellik bu aşamada ortaya çıkmaktadır (Aynacı, 2022, s. 24). Jan Assmann'a göre ise geçmiş ancak “hatırlama” ve “yeniden canlandırma” edimiyle bugüne getirilebilir; bu edim, dün ile bugünü birleştirir bu sayede birey ve toplum arasındaki geçmişin değerlerini barındıran ortak bir tarih, kimlik ve aidiyet bilinci oluşabilir (2018, s. 40-43). Bu bağlamda, yakın veya uzak geçmişte yaşanan olayların kurgusal bir anlatımla aktarılmasında,

tıpkı tarih biliminin ya da miras aldığı kültürel kaynakların kullanılması gibi, tarihi romanların da oldukça etkili bir farkındalık yaratma aracı olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Frankofon edebiyat dünyasındaki kadın yazarların genel amacı, dünün ve bugünün Afrikalı kadınlarının zorlu yaşamlarını anlatmak, eserlerinde de okuyucuya kadınla erkek arasındaki temel eşitliği göstermek istemeleridir. Mariama Bâ, Ken Bugul ve Aminata Sow Fall gibi yazarların eserleri, baskı altında olan Afrikalı kadınların maruz kaldığı sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyolojik açılardan konularını anlatma eğilimindedir. Afrika edebiyatının en dikkat çeken yazarlarından biri olan Calixthe Beyala da tüm eserlerinde kadının özgürleşmesi gerektiğine dikkat çeker.

Diop'un da belirttiği gibi, pek çok kadın yabancılaştırıcı ve korkunç uygulamalara maruz kalmaktadır. Bu koşullarda gelenek, Afrika kadınlarının gelişmesinin önünde büyük bir engel teşkil eder. Dolayısıyla kadının başka yere yönelmesi gayet doğaldır (2020, s. 758-759). Bu bağlamda Calixthe Beyala, birçok kadını kararlılıkla beyaz bir adamla arkadaşlık kurmaya iten beyaz şefkatin Afrika miti ile bir şekilde ilişki kurar. Örneğin, yazarın *Assèze l'Africaine* (Afrikalı Assèze; 1994) adlı kitabında, kahramanın bakireliğini doğrulamak için vajinaya bir yumurta yerleştirilmesinden oluşan bir testin kurbanı olduğu anlatılmaktadır (Beyala, 1994, s. 20). Benzer şekilde, *C'est le soleil qui m'a brûlée* (1999) adlı romanda Ateba, teyzesinin gözetiminde bir teste tabi tutulur. Amaç, evlilik öncesi açık artırmaya konu olacak kadın bedeninin iyi durumda olmasını sağlamaktır. Kadın karakterlerin çoğu bu türden yabancılaştırıcı uygulamalara maruz kalmaktadır. Bu koşullar altında gelenek, Afrika kadınlarının gelişimi önünde büyük bir engel teşkil etmekte ve kadınlar özgürlük için verdikleri çaresiz mücadelede sürekli olarak geleneğin tuzaklarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar (Beyala, 1999, s. 59).

Beyala'ya göre, Afrikalılar cinsel düzeyde bile vahşilikleriyle tanınır. *Le petit prince de Belleville* (Belleville'in Küçük Prensi; 1992) ve devamı olan *Maman a un amant* (Annemin Bir Sevgilisi Var; 1999) romanlarında Loukoum'un babası bu tarz bir adamı temsil eder. Bu iki roman, servetini aramak için memleketi Mali'yi terk edip Paris'e yerleşen gazi Abdou Traoré'nin ailesinin öyküsünü anlatır. Hikâyenin başkahramanı Mamadou Traoré, Avrupa ideolojilerini kabul etmemekte ve geleneksel yasaların kadınlardan üstün olduğunu düşünmektedir. Bu adamlar ailelerine gerçek birer diktatör gibi davranırlar (Beyala, 1999, s. 145). Dolayısıyla Afrika kadınlarının dehşet verici koşulları göz önüne alındığında Calixthe Beyala sürgünü; zorla ve acı dolu bir kalış olarak değil, tam tersine gerçek bir özgürleşme, her şeyden önce zorlukların çözümü olarak algılanan başka bir yere ilişkin olumlu bir anlayış olarak niteler. Romancı, Matateyou ile yaptığı bir röportajda Afrika kadınlarının durumunu da: "sürgün birçok şeyi çözer [...]. Sürgün reddedilen özgürlüğü bana verir [...]. Sürgün benim hayatta kalmamdır. Hayat demeyeceğim, hayatta kalmak" (1996, s. 613) şeklinde tanımlar. Özellikle, 1995 yılında kaleme aldığı *Lettre d'une Africaine à ses sœurs occidentales* (Afrikalı Bir Kadının Batılı Kız Kardeşlerine Mektubu; 1995) başlıklı makalesinde romancı, kendisinin Batı'ya, Avrupalıların teorileri, mücadeleleri ve zaferleri tarafından cezbedilerek geldiğine vurgu yapar. Yazar, Batı'nın kadına değer verdiğini, Batılı kadınların talepleri sayesinde de Afrika ülkelerinin atalarının gerici uygulamalarından kurtulma umudunu (Beyala, 1995, s. 10) elde ettiklerini belirtir. Dolayısıyla yazara göre sömürge sonrası Afrika, kadınlar için cehennemdir, kurtuluş ise Fransa'dadır. Bu nedenle sürgün, Afrikalı kadınların Batılı feministlerle bağlantı kurması ve onların görüşlerini benimsemesi için büyük bir fırsattır. Beyala'nın bu makalesi bu doğrultuda kökeni, rengi ve sınıfı ne olursa olsun kadınların özgürleşmesine bir davettir (Zoh, 2011, s. 13). Kadınları bir araya getirmek için yapılan sayısız girişime verilebilecek anlam da budur.

Öte yandan sürgün, artık yalnızlık, izolasyon, yabancılaşma, sınır dışı edilme ve kötü yönetimle ilişkilendirilmediğinden, Afrika kadınlarını koşullandıran çeşitli nedenlerle ilişkili bir sorundur. İnsan, Calixthe Beyala'nın romanında da görüldüğü gibi, çok güçlü bir varlık değildir ve savunmasızdır. Afrika'da kadınları kontrol eden güçlü ve baskın erkek imajı yerini hayal kırıklığına uğramış ve tamamen güçsüz bir erkek imajına bırakır. Dinamik ve aktif olan kadınlardır (Diop, 2020, s. 757). Öyle ki Calixthe Beyala, başka yeri, Afrikalı kadınların karşılaştığı farklı zorluklara bir çözüm olarak, yoldaşlarının benimsediği olumsuz ya da belirsiz yorumlardan uzak, çok olumlu bir şekilde görür.

***C'est Le Soleil Qui M'a Brûlée* Romanında “Sürgün” Algısı:** Sürgün, kurtuluş, barış, bereket, verimli topraklar gibi olumlu; zorunlu göç, lanet, keder, kültürel uyumsuzluk ve köklerinden kopuş gibi de olumsuz yönleriyle pek çok postkolonyal eserde var olan bir kavramdır. Calixthe Beyala da *C'est le soleil qui m'a brûlée* adlı romanıyla sürgün temasının olumlu yanlarını büyük ölçüde somutlaştırır.

Kamerun'un gecekondu mahallelerinden birinde doğan genç bir Afrikalı kadının öyküsünü konu alan roman, “tabu” konusunu temel alır. Kadınları haz canavarına dönüştüren siyahi adamın ırkçı zihniyeti, Batılılaşmanın kötülükleri ve kimlik kaybı eserde dikkat çeken diğer olaylardır. Annesi tarafından terk edilen başkahraman Ateba, kadınların tek hakkının sessiz kalmak olduğu bir toplumda çaresizce kendine yer arar. Çelişkili duygular arasında kalan genç kızın karnı ağırır, yüreğinde nefret vardır ancak bir gün çok güçlü olacağından emindir. Ateba, seksle köleliği uzlaştıramadığı için hayatını dizlerinin üzerinde geçirmeyi reddeder.

Kadın kahraman için sürgün, cinsiyet eşitsizliğinin hüküm sürdüğü, erkeklerin hâlâ egemen, kadınlarınsa baskı altında olduğu ataerkil bir toplumda, kendi ülkesinde var olamama duygusunu ifade eder. Tamamen Afrika'ya özgü, tam anlamıyla kadınsı bir üslupla yazan Beyala, Afrika zihniyetini eleştirir:

“Hadi kadın, düş. Kaderiniz: Efsaneye dönmeden önce karanlığın meşalesini yakmak. Bu bir yol, kadın... Tek yönlü bir yol. Ölümle ilişkiniz doğrulanacak. Peki ya sonra? Hiçbir şey, kadın. Hiçbir şey... Ekim ayının alacakaranlığında binlerce çiçek yağacak ve insanlar... Evet, insanlar kurbanların şafağında yükselecek” (Beyala, 1987, s. 16).

Afrika'daki zorlu ekonomik koşullar, insanların yer değiştirmesine, kaçmasına veya göç etmesine neden olan temel etkenlerdir (Mbembe, 2000). Sömürgeleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu durumu Beyala, Kamerun örneğinde somut bir biçimde yansıtır. Yazar, mekânsal göstergeler ile Kamerunluların, özellikle de kadınların yaşadıkları sefil yaşam koşullarına tanıklık eder. Bu yer, her bakımdan kırılğanlıklarla karakterize edilen bir alandır: “Cepheleri yaşlı kadınları andıran evler, hiçbir önlem alınmadan inşa edilmiş. İnsanlar iğrenç, pis, tozlu ve kokulu, hatta ulaşım araçları, özellikle en lüks taksiler bile bakımsız, kirli ve pis. Tropikal ve bulaşıcı hastalıklar sıtma, ebola virüsü, açlık ve susuzluk” (Beyala, 1987, s. 62). Bu ifadelerle Beyala, büyük bir sefalet yaşayan Afrika toplumunu gözler önüne serer. Bu yüzden gönüllü sürgün onun için kurtuluş yurdu ve daha eşitlikçi bir toplumda yaşayacağı bir cennettir.

Öte yandan, Spivak'ın (1988) da vurguladığı gibi Afrikalı kadınlar çoğu zaman hem yerel patriyarkal yapılar hem de postkolonyal devletin söylemleri tarafından susturulan konumlarda yer alır. Bu nedenlerle de kendi seslerini duyurabilmek için sürekli bir mücadelenin içerisindeyler. Beyala'nın kadın karakterlerinin gücü ise Afrika'ya farklı bir şekilde bakmalarından ve bu kıtanın

kendini yeniden icat etmesi gerektiğinden gelir. Yazara göre mutluluğun ve kimlik etkileşiminin sağlanabilmesi için de Afrika ve Batı değerlerinin bir araya gelmesi, yani modernitenin sağlanması gerekir. Bu bağlamda Beyala kadınlarının mutluluk arayışında iki rota belirir: bu da Afrika ve Fransa'dır. Coğrafi konum, her insanın kimliğinin ve düşünme biçiminin inşasıdır: "Nemli sıcaklık. Hipnotik beyaz gökyüzü. Evlerin cepheleri buruşuk yaşlı kadınlara, yaşlı kadınlar da paslı eski teneke kutulara benziyor, ikisi de yaşam tarafından aşınmış, yaşam beklentisiyle mumyalanmış" (Beyala, 1987, s. 11). Göç üzerine yapılan güncel araştırmalarda, mutluluk ve kimlik arasındaki ilişkinin Avrupa-Afrika yolculuğuna çıkan birçok kadın kahramanın kaderini şekillendirdiği görülmektedir.

Mbembe (2000) kadın bedeninin özellikle Afrika toplumlarında, iktidarın aşağılaması ve siyasi araçsallaştırması halini aldığını belirtir. Beyala da romanda kadın bedenini nasıl da susturulduğunu ve aşağılandığını resmeder. Yapıtta Afrika kadınlarının günlük yaşamlarında karşılaştıkları bir diğer aşağılayıcı sahne ise kadın bedeninin herkesin gözü önünde bir nevi açık artırmayla satılmasıdır. Ada'nın oğlu Jean ile Ateba arasında geçen konuşma, bu durumun en somut göstergesidir. Jean, Ateba'ya cinsel ilişki teklif ettiğinde Ateba kabul etmez ve adamın aşağılayıcı sözlerine maruz kalır: "... Fahişe ... Seni iyi bir kız sanıyordum... Karım olabilirdin [...]" (Beyala, 1987, s. 16). Ancak Ateba, ona hiçbir zaman cevap vermez ve sessiz kalmayı tercih eder. Kadınları aşağılayan bu hakaretler, Afrika toplumunda kadının yerini ve söz hakkının sadece erkeklere ait olduğunu gösterir. Ve bu, kadın bedeninin ona nihai olarak yasak olduğu, bedeninin sadece toplum çerçevesinde var olduğu anlamına gelir. Kadın bedeni, topluma aittir ve toplum onu istediği gibi kullanır.

Çağdaş Afrika toplumu, erkeklerin otorite ve gücü temsil ettiği, kadınların özel alana hapsedildiği ve bazı topluluklarda kadınlara yönelik şiddetin normal olarak hoş görüldüğü bir zihniyetle karakterize edilir (Mama, 1995). Beyala da Ateba karakterinden hareketle Afrika toplumunun kadınlara karşı zihniyetini görünür kılar: "Bir erkek bir kadından ne bekler? Hareket et ve seviş. Kadın hareket etmediğinde onu pasifliğiyle, hareket ettiğinde ise pervasızlığıyla suçlar" (Beyala, 1987, s. 46). Bu bağlamda Beyala, kadınların köleleştirilme koşullarını çok iyi anlatır. Onların bu denli köleleştirilmesi, kendilerine dayatılan iletişimsizlik statüsünün sembolik şiddet düzeyini daha da belirginleştirmektedir: "Bırak beni yoksa çılgın atarım diyor, adam da ona 'Utanma aşkım' diye cevap veriyor. Bunu yapmayacağımı çok iyi biliyorum. Senin sözüne karşı benim sözüm" (Beyala, 1987, s. 35). Bu durumda sessiz kalma, kadınları tanımlayan bir eylem haline gelir.

Öteki ile iyi ilişkiler ise kendi ülkelerinde zulüm ve baskı gören bu kadınların özgürlüklerini elde etmek için verdikleri günlük mücadelede yeni deneyimler edinmelerine olanak tanır (Assaad, 2010, s. 12). Örneğin, Afrika Ateba için sadece acı çektiği ve baskı altında olduğu bir yerdir: "Çünkü insan onu ıftırasıyla kararttı, çünkü onu elleriyle kirletti. Ah! Keşke yıldızlar bilseydi! Geçmişte Ateba bir kadındı. Binlerce kadındı. O Ateba'ydı ve bütün kadınlar oydu. Yağmuru ve rüzgarı baştan çıkararak, ilahi olandı" (Beyala, 1987, s. 16). Dolayısıyla Fransa, genç kadın için örnek ve pastoral bir yer, açıklık ve farkındalık ülkesi olmakla birlikte aynı zamanda duyguların, heyecanların ve arzuların özgürleştiği yeri de temsil eder.

Said'e (2000) göre sürgün, coğrafi bir gerçeklikten önce entelektüel bir duruştur ve her ne kadar acı verici olsa da üretkendir; çünkü yeni aidiyet biçimleri icat etmeye zorlar. Dolayısıyla entelektüelin eleştirel bir duruşu olarak sürgün, yeni kültürlerin de tanınmasına vesile olur. Romanda Ateba, hayallerini gerçekleştirmesine olanak sağlayan Kamerun ile Fransa arasında bir karşılaştırma yapar. Fransa her şeyden önce bir özgürlük yeridir; çünkü orada okuma ve yazma

öğrenmek çok daha kolaydır zira kadınların çeşitli baskı biçimlerine karşı etkili bir şekilde mücadele edebilmeleri için okuma-yazma bilmeleri gerekmektedir. Genç kadına göre, savaşması için gereken silahları veren de eğitimdir:

“Bugün, liseden mezun olmasının üzerinden iki yıl geçmesine rağmen, o [Ateba] bulgularını kimseyle paylaşmıyor. Bunları ya kendi kendine okur ya da kağıtlara yazarak hızla bir kayığa dönüştürüp karargâhın derelerine bırakır; ona göre bu yol fikirlerini dünyaya taşımanın kesin bir yoludur” (Beyala, 1987, s. 26).

Kültürel düzeyde Jean, aile yönetiminde kadınlara karşı erkeklere büyük üstünlük tanıyan Batı ideolojilerini sürekli olarak reddeder ve bu durum onu gerçek bir despot gibi davranmaya iter. Bu, beyaz adamda eşini bulan ve kendi ülkesinde siyahi adamla kaybettiği tüm mutluluğu fark eden Ateba'nın durumudur. Afrikalı kadına karşı duygularını ve sevgisini ifade etmede katı olan siyahi adamın aksine, beyaz adam artık sevgilisine karşı saygısını ve duygularını ifade edebilir halledir. Ona göre beyaz adam; mutluluğu ve huzuru, siyahi adam ise duygusal soğukluğu ve varoluşsal acıyı temsil eder: “Bu karşılaşma geçmişteki acıları kovar. Aşkın tatlılığı geri döner, gülümseme dudaklarıma geri döner” (Beyala, 1987, s. 34). Beyala'nın yazılarında beyaz adamın yüceltilmesi, Afrikalı kadınların çoğunun beyaz adamları hevesle aramasına yol açar.

Postkolonyal bağlamda kadın bedeni çoğu zaman başkaları için tasarlanır. Kadınlar, kendi bedenleri ile ilgili söz hakkına sahip değildir (Spivak, 1988). Romanda da cinsellikte ahlaki açıdan acı çeken taraf kadındır; çünkü erkeğin istediği şey kadının bedeni ve etidir: “Kadın artık bilemeyecektir; çünkü erkek mutluluk engeline takılacaktır, çünkü arzunun ateşi uğruna aşkı unutacaktır... Artık kadının hayaliyle birleşmek istemediğini, ama onun etiyile birleşmek istediğini kabul edecektir” (Beyala, 1987, s. 53).

Beyala'nın yapıtlarının tipik özelliği olarak, sömürge sonrası Afrika yaşanması zor bir yerdir. Chevrier'in (2003) belirttiği gibi Afrika giderek daha fazla sıtma, sefalet, yoksulluk, açlık, cinsiyetçilik, AIDS ve geri kalmış geleneklerin kurbanı olmaktadır. Beyala da Ateba örneğini vererek Afrika'daki kadınların belirsiz durumuna ve yalnızlığına dikkat çeker:

“Ben kimim? Nereye gidiyorum? Nereye gideceğim? Tanrım ! Belirsizlik, belirsizliklerinin içinde bile sonsuzdur. Bu tehdit beni iğrendiriyor, ama bu maceraya atılmadan önce de bunu biliyordum: Betty onu terk ettiğinden beri Ateba sopalarla koşuyordu. Akşamleyin sopa. Her şey bir sopaya tabidir. Yalnızca kendini boşaltma, her şeyi kullanarak acıyı engelleme ve durdurma yeteneği [...]” (Beyala, 1987, s. 41).

Göç romanı olarak sunulan romanlarda, kadın karakterler özellikle göç, aşk ve kimlik bunalımı sırasında trajik bir durum içine evrilirler (Said, 2000). Kendilerini de mutluluk arayışlarıyla modernlik arasında yaşarken bulurlar. Bu trajik durum Calixthe Beyala'nın kadın karakterleri arasında aşırılığa ve sözlü şiddete yol açar (Diop, 2020, s. 761). Örneğin, Ateba'nın teyzesi Ada, yeğenine birey olarak asla saygı göstermeyen baskıcı bir kadındır. Ona, kendi kurallarını dayatmaya çalışan teyze, kadının görevinin erkeğe itaat etmek ve susmak olduğunu savunur: “Beni rahat bırakın! Onu öldürmek istiyorum. Onu öldürmek istiyorum. Bu kıyafetleri gördünüz mü? Bir fahişeye benziyor... Onu sokakta öldüreceğim...” (Beyala, 1987, s. 64). Kendisi de bir kadın olmasına rağmen, geleneksel inançlara hapsolmuş durumdadır. Dolayısıyla alışkanlıkların ve geleneklerin Afrika kadınlarının kendilerini geliştirmelerinde önemli engeller oluşturduğu böylelikle içgüdüsel olarak gönüllü sürgünü çağırtdığı dikkat çeker: “Hükümet radikal önlemler almalı. Bu

oospuları sakinleştirmek için müebbet hapis gerekir. Ben, erkekler yerine kızların hapsedilmesi gerektiğini söylüyorum [...]” (Beyala, 1987, s. 66-69) ifadeleri de kadınların Afrika toplumundaki önemsiz yerini gözler önüne serer. Beyala'ya göre kadın ve erkek arasındaki hiyerarşi günümüzde de devam etmekte, erkekler kadınlara hâlâ ikincil konumdaymış gibi davranmaktadırlar. Dolayısıyla onlara göre kadının, özellikle Afrikalı kadınların rolü ev işleriyle ilgilenmek ve ailedeki çocuklara bakmaktır. *C'est le soleil qui m'a brûlée* romanında da kadın, erkeğin hizmetçisi, evin ve geleneklerin koruyucusu olması için yaratılmıştır bu nedenle de eğitim almasına gerek yoktur: “Ama hayat veren odur. Beni hem gerçek hem de doğru yapan odur. Onsuz ben var olmam, sadece bir yanılsamayım ve kimse beni devam ettiremez. [...]” (Beyala, 1987, s. 143). Ateba'nın arkadaşı Irène, bu sözleriyle bir adama bağlı olduğunu, onun tüm dünyası olduğunu gösterir. Ancak Ateba, kadınların yaşadığı tüm sorunların erkeklerden kaynaklandığına inanır. Bu yüzden erkeklere karşı bir nefret duygusu geliştirir: “Ateba cevap vermedi. Yine de derinlerde, yaşam için yalvarmaya devam etti, yokluğun ortadan kaldırdığı alanlar için yalvardı” (Beyala, 1987, s. 143).

Sürgünü basit bir mekânsal mesafeye indirgemek mümkün değildir. Bu durum manevi, kültürel veya tarihsel mesafelere de yansiyabilir (Said, 2000). Örneğin, Afrika gerici geleneksel uygulamaların da merkezidir. Evlenmeden önce bekaretlerini garanti altına almak amacıyla yapılan aşağılayıcı testin kurbanları olan iki kahramanın kınadığı şey de tam olarak budur: “Her şey yolda gitti, diyor canlı bir şekilde, onurunu geri kazanmanın sevincini gizleyemedi. O bakiredir, hiçbir erkeğe dokunmamıştır” (Beyala, 1987, s. 72). Bu bekaret kontrolü, Afrikalı kadınların özgürlük için verdikleri çaresiz mücadeleden sonra başka yerlerde daha hoşgörülü bir yol aramasını haklı çıkaran etkenlerden biridir. Esasen, Boumaajoune'nun de belirttiği gibi Afrikalıların tercih ettiği şey, insani değerlerin ve özgürlüklerinin ön planda tutulduğu kozmopolit bir kimliğe sahip olmaktır (2017, s. 72).

Afrika'nın bütün olumsuz yönlerine bakıldığında, Avrupa mutluluk ve kendini doğrulama yeri haline gelmiştir; bu yüzden sürgün, Ateba ve yurtaşları için bir tercih, öz farkındalık ve Öteki'ne açıklık yeridir (Korany, 2023, s. 1373): “Yüreğimin üzerinde uzanan ellerin engeline rastlayana kadar arayışımı sürdüreceğim. Şimdiki ve gelecekteki ölülerime merhamet edeceğim... Vücudum hiçbir şey bilmeyecek... Ağzım hiçbir şey bilmeyecek... İlim ateşini bulmak için sana yöneleceğim...” (Beyala, 1987, s. 46). Bu bağlamda Ateba, insan evrenselliğine, kültürel melezliğe ve alışılmış gerici normlardan kurtuluşa dayalı kozmopolit bir kimlik benimseyebilmiştir.

Son olarak Ateba, Kamerun topraklarını terk edip bu gerici düşünceden kurtularak kendilerini yeniden inşa etmeye ve yeni bir bilimsel yaşam kurmaya karar veren tüm Afrikalı kadınlar adına konuşur: “Başka teselliler, başka güzellikler de olacak, kadının kaybolan kahkahası gibi güzellikler, bitmeyen kahkahalar, sonsuza kadar uzayacak” (Beyala, 1987, s. 93). Dolayısıyla saldırıya uğrayan, hatta yaralanan bu kadınlar, özgürlük için verdikleri çaresiz mücadelenin ardından kendileri için daha hoşgörülü, daha güvenli ve daha emniyetli bir yer aramaktan başka bir çıkış yolu bulamazlar.

Sonuç

Tarih, kimlik ve aidiyet bilincinin işlevsel bir bütünlük oluşturabilmesi, geçmişle şimdiki zaman arasındaki bağın bilinçli bir şekilde yaratılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle, Fransızca yazılmış pek çok edebi eserde, tarihi romanın “yeniden canlandırma” özelliğini kullanarak Frankofon kadın yazarlar, Afrika kadınlarının geçmişten günümüze yaşadıklarını resmetmeye çalışırlar ve edebi eserleri aracılığıyla kadınların durumunu iyileştirme amacı güderler. Postkolonyal

edebiyatta da sürgün, Frankofon yazarların ev sahibi ülkelerdeki sömürge deneyimlerini anlatmak için en çok kullandıkları temalardan biridir. Bazı yazarlar sürgünü; bir tür kurtuluş biçimi, sığınma, dünyayı, Öteki'ni ve kendini keşfetme fırsatı, aynı zamanda melezleşme, yeniden doğuş ve refah süreci olarak yorumlarken, bazı yazarlar da Öteki'nin reddi, siyahi kimliği geri kazanma arayışı, baskı, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın incelenmesi olarak ele alır.

Postkolonyalizmin önemli teorisyenlerinden Edward Said sürgünü hem olumlu hem de olumsuz nitelikleriyle anlamlandırır. Yabancı ülkelerdeki göçmenlerin çözölememiş bir kimlik bunalmı yaşadığını, bu nedenle de sürgünde derin bir yalnızlık içinde olduklarını belirten kuramcı, diğer yandan özgürlük ve Öteki'ni keşfetmenin verdiği haz gibi sürgünün olumlu etkilerinin altını çizer. Gayatri Spivak ve Homi Bhabha de benzer şekilde sürgünün kişinin kendi kimliğini, deneyimlerini ve taleplerini doğrudan ifade edemeyeceği bir alan olduğunu ancak farklı kültürler de tanımaya olanak sağladığını belirtirler.

Frankofon edebiyatı romancısı Calixthe Beyala da sürgün kavramının, kurtuluş, özgürlük, refah ve sığınma anlamına geldiğini ve Afrikalı kadınların hayatlarındaki olumlu etkilerini vurgular. Öyle ki yazarın *C'est le soleil qui m'a brûlée* adlı eseri, Ateba karakterinin kendini keşfetme yolculuğunu ve sürgünün Afrikalı kadınların günlük yaşamlarında sınırladığı toplumsal hiyerarşiden kurtulmak için tek çare olduğunu anlatır.

Afrika'da ataerkil sistem varlığını sürdürüyorsa, bunun sebebi kadının konumu ve onu susturan kültürdür. Dolayısıyla Calixthe Beyala'ya göre Fransa, kadınlar için toplumsal ve medeni kurtuluşun mekânı gibidir zira teslimiyet ve kurtuluş deneyimi yoluyla hayatın sevinçlerini deneyimleme olanağı sağlar. Başka bir deyişle, Fransa'ya sürgün, kendilerine itibar ve mutluluk veren şeyleri kaybedenler için bir acı çekme yeriiken, başkaları için açıklık ve farkındalık için bir şans anlamına gelir. Bu sebeple Beyala'nın kadınları hayatlarını yeniden kurmak, başka projeler üretmek, kısacası hedeflerine ulaşmak için sürgünü tercih etmektedirler. Artık önyargılardan ve erkek egemenliğinden kurtulan kadınlar kendi özgürlükleri üzerinde özgürce düşünebilmektedirler. Böylece sürgün, ikincil konuma itilen kadın karakterler için bir sığınak haline gelir.

Extended Abstract

Colonialism refers to the process in which a group of people settle in a region outside their homeland, establish a community while maintaining ties to their mother country, and conquer and control the lands and property of others. Postcolonialism, which emerged in the mid-20th century as a political, literary, and sociological movement in the study of the history of European colonialism, characterizes a concept based on the end of colonialism and the political sovereignty of former colonies over colonial powers. Postcolonialism, which is based on concepts such as hybridity, identity crisis, identity fragmentation, and diversity, particularly focuses on the postcolonial subject, especially women. In postcolonial approaches that examine the culture and identity of nations or population groups shaped by colonial contexts, the phenomenon of "exile" becomes one of the themes frequently used by postcolonial authors to reflect the conditions of immigrants in their countries of origin. One of the important theorists of postcolonial literature, Edward Said, associates the concept of exile with a crime that must be punished and states that exile includes physical, psychological, mental, and cultural stages. However, Said points out that although exile has many negative aspects, it also has positive aspects, especially in the context of intellectualism and marginality. According to the theorist, exile is a kind of freedom, a process of discovery, and

a unique pleasure in which you act according to the various subjects that interest you and the specific goals you set for yourself. Gayatri Spivak and Homi Bhabha similarly argue that exile is a condition in which an individual cannot directly express their own identity, experiences, and claims, yet it simultaneously provides an opportunity to encounter and engage with different cultures. The theme of exile evokes perspectives on social marginalization, a framework of thought, a world based on the rule of law, a social norm, and a political regime. In this context, it is thought that historical novels can be a very effective means of raising awareness, just like the use of historical science or the cultural resources it inherits, in conveying the events of the recent or distant past through a fictional narrative. As Egyptologist Jan Assmann, known for his cultural studies on memory, suggests, the past can only be brought into the present through acts of remembering and re-enactment; this unites the past with the present, enabling a collective history, identity, and sense of belonging between individuals and society. Therefore, the main aim of authors in the Francophone African literary world is to depict the harsh realities of past and present African societies and to use their literary works to advocate for the improvement of women's conditions. The aim of this study is to analyze the theme of exile in Calixthe Beyala's novel *C'est le soleil qui m'a brûlée*, based on Said's views and thoughts on the definition of "exile".

Calixthe Beyala, often includes the theme of exile in her works and reflects the experiences of migrants from Africa to Europe within the framework of this theme. In *C'est le soleil qui m'a brûlée*, the author portrays exile as a liberation, relief, and refuge for African women. African literature, which aims to reflect the society accurately, strikingly portrays the situation of African women condemned to exile. Novelists are interested in female characters who go into exile in Europe to change the fate of African women. Beyala's status as an immigrant author is a major source of her success, as she views the "other place" primarily as the solution to the challenges African women face.

Calixthe Beyala, in her novel *C'est le soleil qui m'a brûlée*, largely embodies the positive aspects of the theme of exile. The novel tells the story of a young African woman born in one of Cameroon's slums and is based on the theme of "taboo". The racist mentality and identity loss of the Black man who turns women into objects of pleasure are other striking elements in the novel. The protagonist Ateba, abandoned by her mother, desperately seeks a place for herself in a society where women's only right is to remain silent. Beyala vividly reflects this situation, which emerges as a result of colonization, through the example of Cameroon. Another humiliating situation that African women face in their daily lives is the auctioning of women's bodies in front of everyone. These degrading insults show that in African society, women's place and their right to have a say belong only to men. The female body belongs to society and society uses it as it wishes. Considering all the negative aspects of Africa, Europe has become a place of happiness and self-affirmation; hence, exile becomes a space of choice, self-awareness, and openness to the Other for Ateba and her compatriots.

Yapay Zeka Kullanımı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelerle uygun şekilde üretilmiştir.

Use of Artificial Intelligence: No artificial intelligence-based tools or applications were used in this research process. The entire content of this study was created by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles."

Kaynakça

- Ascroft, B., Griffiths, G. ve Tiffin, H. (Ed.). (1995). *The Post-Colonial Studies Reader*. Londres : Routledge. 1. bs.
- Assaad, C. (2010). *La Femme Entre Tradition et Modernité Dans Le Roman Francophone*. Paris: Éditions Seuil.
- Assmann, J. (2015). *Kültürel Bellek/ Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik*, çev., Ayşe Tekin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Aynacı, F. (2022). "Tarih, Tarihi Roman ve Toplumsal-Kültürel Bellek İlişkisi Temelinde Tarihi Romanların İşlevsel Özellikleri". *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 48, Mart, 21-38. <https://doi.org/10.21497/sefad.1218349>
- Bhabha, H.K. (1994a). *Nation and Narration*. London: Routledge.
- Bhabha, H.K. (1994b). *The Location of Culture*. London: Routledge.
- Beyala, C. (1987). *C'est Le Soleil Qui M'a Brûlée*. Paris: Éditions Stock.
- Beyala, C. (1992). *Le petit prince de Belleville*. Paris: Éditions Albin Michel.
- Beyala, C. (1994). *Assèze L'Africaine*. Paris: Éditions Albin Michel.
- Beyala, C. (1995). *Lettre D'une Africaine à Ses Sœurs Occidentales*. Paris: Éditions Spengler.
- Beyala, C. (1999). *Maman A Un Amant*. Paris: Éditions Seine.
- Boumaajoune, J. (2017). "Les Représentations De L'exil dans Le Roman Négro-africain D'expression Française". *Norsud*, S. 10, Aralık, 65-73.
- Chevrier, J. (2003). "Calixthe Beyala: Quand La Littérature Africaine Féminine Devient Féministe". *Notre librairie*, S. 146, 22-25.
- Diop, M. (2020). "Le Salut De La Femme Africaine Dans L'exil: L'interaction Bonheur- Identité Dans Une Perspective Problématique". *Akofena*, S. 1, 755-766.
- Fanon, F. (1952). *Peau Noire, Masques Blancs*. Paris: Les Éditions du Seuil.
- Fanon, F. (1961). *Les Damnés de la Terre*. Paris: Éditions Maspéro.
- Korany, M. A. (2023). "La Perception De L'exil Dans "L'aventure Ambiguë" de Cheik Hamidou Kane et "C'est Le Soleil Qui M'a Brûlée" de Calixthe Beyala: Étude Socio-psychologique". *Scinito*, S. 87, 1339-1376.
- Kourouma, A. (1970). *Les Soleils Des Indépendances*. Paris: Éditions Seuil.
- Larousse (2025). Larousse sözlük. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/exil/> (Erişim tarihi: 2025)
- Loomba, A. (2000). *Kolonyalizm, Postkolonyalizm*, çev., Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Lopès, H. (1982). *Le Pleurer-rire*. Paris: Éditions Présence Africaine.
- Mama, A. (1995). *Beyond the Masks: Race, Gender and Subjectivity*. UK: Routledge.
- Matateyou, E. (1996). "Calixthe Beyala: Entre Le Terroir et L'exil". *The French Review*, S. C. 69, S. 4, 605-615.
- Mbembe, A. (2000). *De La Postcolonie: Essai sur L'imagination Politique dans L'Afrique Contemporaine*. Paris: Éditions Karthala.
- Ngalasso, M. M. (2009). L'exil Dans La Littérature Africaine Écrite En Français. <https://books.openedition.org/pub/39997> (Erişim tarihi: 2025)
- Said, E.W. (1994). *Representations of The Intellectual*. New York: Éditions Vintage.
- Said, E.W. (2000). *Reflections on Exile and Other Essays*. London: Granta Books
- Sayad, A. (1999). *La Double Absence. Des Illusions De L'émigré Aux Souffrances De L'immigré*. Paris: Éditions Seuil.
- Spivak, G. C. (1988). *Can the Subaltern Speak?* (İçinde: C. Nelson ve L. Grossberg (Ed.) *Marxism and the Interpretation of Culture* (s. 66-111). London: Macmillan.
- Tekeli, İ. (1998). *Tarih Yazımı Üzerine Yeniden Düşünmek*. İstanbul: Dost Kitabevi.
- Toker, A. (2022). "Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür İncelemesi: Meta-sentez Yöntemi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 22, Özel Sayı 2, 313-340. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227360>
- Turan, Ö. A. (2015). *The Concept of Exile Within and Beyond The Post-colonial Theory*, Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Young, R. J. C. (2016). *Postkolonyalizm: Tarihsel Bir Giriş*, çev., Burcu Toksabay Köprülü ve Sertaç Şen. Ankara: Matbu Yayınları.
- Zoh, J. S. (2011). "La Représentation De L'exil Chez Calixthe Beyala". *Loxias*, C. 8, S. 34, 1-12.